

I *stk. 1, 2. pkt.*, fastlægges de materielle betingelser, der gælder for ransagning hos ikke mistænkte, såfremt der ikke meddeles samtykke til indgrebet. Den foreslåede regel er en forenkling af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 795. Der stilles krav til kriminalitetens art og til indgrebets betydning for efterforskningen. De foreslåede krav er noget strengere end de krav, som stilles for ransagning hos mistænkte. Ransagning uden samtykke kan således ikke ske hos ikke mistænkte, såfremt efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der alene kan medføre bødestraf.

Det er ved bestemmelsens udformning forudsat, at det opstillede kriminalitetskrav – en lovovertrædelse, der kan medføre frihedsstraf – ikke er til hinder for, at der fortsat kan ske ransagning hos ikke mistænkte, f.eks. i sager om promille- og spirituskørsel, idet der på sigtelsestidspunktet normalt ikke tages stilling til, hvilken af flere mulige strafferammer inden for § 117, stk. 1 eller 3, forholdet må antages at skulle henføres under, herunder om der foreligger gentagelse eller skærpende omstændigheder. Der vil i praksis normalt kunne rejses sigtelse for overtrædelse af færdselslovens § 53 uden nærmere angivelse af, om kørslen vil resultere i bødestraf eller frihedsstraf, således at ransagningsbetingelserne i forhold til ikke mistænkte vil være opfyldt.

I øvrigt henvises herom til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.4. samt til betænkningen side 69 ff.

Bestemmelsen i *stk. 2, 1. pkt.*, regulerer adgangen til at foretage ransagning hos personer, som er omfattet af vidneudelukkelsesreglen i retsplejelovens § 170, dvs. den mistænktes præst, læge eller advokat. Ordene »udelukket efter reglerne i § 170« omfatter ikke de tilfælde, hvor retten efter § 170, stk. 3, har bestemt, at forklaring ikke skal afgives om forhold, med hensyn til hvilke vidnet i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning.

Bestemmelsen er absolut for så vidt angår mistænkt kommunikation med præster i folkekirken eller anerkendte trossamfund og forsvarere i en straffesag, idet der for disse personers vedkommende ikke er adgang til at pålægge vidnepligt efter § 170. For så vidt angår læger og andre advokater end forsvarere, for hvem der i § 170, stk. 2, er hjemmel til under særlige omstændigheder at pålægge vidnepligt, vil der derimod ganske undtagelsesvis kunne foretages ransagning, hvis betingelserne for at pålægge vidnepligt efter § 170, stk. 2, er tilstede. Da konstateringen heraf imidlertid kræver en retlig afgørelse, vil indgrebet først kunne iværksættes, når retskendelse herom foreligger, men vil ikke kunne

ske på grundlag af politiets forudgående beslutning, selv om der foreligger »periculum in mora«.

Bestemmelsen indebærer, at ransagning kan foretages hos de pågældende personer og deres medhjælpere, men ikke med hensyn til papirer og lignende, som indeholder meddelelser mellem den vidneudelukkede person og den mistænkte, og heller ikke af notater m.v., som den vidneudelukkede har foretaget vedrørende den mistænkte. Med ordene »notater og lignende« tænkes på f. eks. lægers journaler, advokaters notater om samtaler med klienter eller om indhentede oplysninger vedrørende disse samt advokaters procedurenoter. Begrænsningen omfatter både nedskrevne notater og oplysninger, der opbevares på anden måde, f. eks. i elektroniske medier. Derimod er dokumenter, kontrakter, brevveksling med andre end klienten, regnskaber og mødereferater, udfærdiget af andre end den vidneudelukkede, ikke undtaget fra ransagning. Bestemmelsen forudsætter desuden, at materialet befinder sig hos den vidneudelukkede.

Hvis politiet under en ransagning finder sådanne meddelelser, notater eller lignende, må politiet afstå fra at gøre sig bekendt med disse. Fremgår det ikke umiddelbart af et dokument, at det er undtaget fra ransagning, kan det i praksis være nødvendigt for politiet at gennemse det. Hvis politiet ved en fejl får kendskab til de undtagne meddelelser m.v., må disse ikke bruges som bevis i retten. Dette gælder dog ikke, hvis meddelelserne giver anledning til, at der rejses sigtelse for strafbart forhold mod den vidneudelukkede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frataget den pågældende, jf. princippet i retsplejelovens § 791, stk. 3, in fine. Opstår mistanken først på grundlag af ransagningen, vil politiet efter omstændighederne være berettiget til at foretage en foreløbig beslaglæggelse af de pågældende skriftlige meddelelser, notater eller lignende med henblik på rettens efterfølgende godkendelse af ransagning og beslaglæggelse.

Bestemmelsen i *stk. 2, 2. pkt.*, indebærer, at der ydes journalister m.fl. en beskyttelse mod ransagning, der svarer til bestemmelsen i § 172. Dette betyder, at hos disse personer er materiale, der indeholder de i § 172 nævnte oplysninger, fritaget for ransagning. Ransagning vil dog kunne finde sted, såfremt betingelserne efter § 172, stk. 5-6, for at pålægge vidnepligt er opfyldt. Ved materiale forstås ikke blot brevveksling og andre skriftlige optegnelser, men også f.eks. lyd- og billedoptagelser.

På samme måde som med hensyn til vidneudelukkede personer gælder det, at en sigtelse mod den vidnefritagede person for medvirken til den lovovertrædelse, der har begrundet ransagningen, bringer for-